Februar 2004 - Nr. 1. 22. årgang

SUKKERROE-NYT

Danske Sukkerroedyrkere orienterer

- Rizomania gav 30 % tab i udbytte, side 8

- Jordpakning og marktryk ved roeoptagning, side 16

- Carsten Stoltze ny dyrkerskribent - pløje-fri dyrkning en succes – også i roerne!, side 30

- Sammenligning af roeoptagere på spild og skånsom optagning, side 12

- Forpagtning af roekontrakter, side 26

Hilleshög giver dig en jævn og sikker roehøst!

Idun gav +421 kroner i extra udbytte per hektar i forsøgen 2003! *(I forhold til gns. af dyrkede sorter)*

Hos Hilleshög har vi stolte traditioner og lang erfaring med forædling af sukkerroefrø til Skandinaviske vækstforhold. Derfor kan vi tilbyde sorter som passer præcis til den praktiske avl i Danmark. Det kan du også drage nytte af på din bedrift.

Til sæsonen 2004 anbefaler vi:

	IDUN *Normalsort*	**ARGENTA** *Normalsort*	**AVANCE** *Rhizomania res.*	**NEMAKILL** *Nematode res.*
Fremspiring	Middel	Høj	Middel	Høj
Sukkerprocent	Middel	Meget høj	Middel til høj	Lav til middel
Rodudbytte	Højt	Middel	Middel	Middel
Sukkerudbytte	Over middel	Middel	Over middel	Under middel
Tendens til stokløbning	Middel	Middel	Lav	Over middel
Nematode resistens	–	–	–	Ja
Rhizomania resistens	–	–	Ja	–
Renhed	Høj, god rodform	Middel	Høj, meget god rodform	Under middel
Hvorfor skulle jeg vælge denne sort?	Stabil sort, passer alle bedrifter	Nyhed. Prøvesort	God topsundhed. Let at høste	Stor nematode-sanerende effekt

For mere information kontakt Ingvar Christensson,
Syngenta Seeds AB Sverige, tel +46 418 43 71 35 eller
E-mail: ingvar.christensson@syngenta.com

HILLESHÖG

Leverandør til de danske sukkerroedyrkere!

Syngenta Seeds AB, Box 302, 261 23 LANDSKRONA, Sverige.

SukkerroeNyt
Udgivet af
Danske Sukkerroedyrkere
Axelborg, Axeltorv 3,1.
1609 København V
Tlf.: 33 39 40 00
Fax: 33 39 41 51
E-mail: ks@landbrug.dk

Ansvarshavende redaktør:
Klaus Sørensen

Redaktionsudvalgsmedlemmer:

Nakskov
Gdr. Finn Rud Larsen
Elmegård
Skt. Clemens Vej 15 A
4760 Vordingborg
Tlf. 5537 5727

Nykøbing
Gdr. Michael Antonisen
Tårsvej 53
4990 Sakskøbing
Tlf. 5477 2047

Assens
Gdr. Povl Thaysen
Hedekrogen 14
5620 Glamsbjerg
Tlf. 6472 2030

Alstedgaard
Forsøgschef Jens N. Thomsen
Alstedgaard
Højbygårdvej 14
4960 Holeby
Tlf. 5469 1440
www.alstedgaard.dk

Annoncer:
Ekström Annonce-Service ApS.
Bagsværd Hovedgade 296-298
2880 Bagsværd
Tlf. 4444 7747
Fax 4444 6747
Mail: roenyt@annonce-service.dk

DTP, repro & tryk:
Glumsø Bogtrykkeri A/S
Østergade 17B
4171 Glumsø
Miljøcertificeret efter ISO 14001

Bladet udkommer fire gange om året: februar, april, september og december måned. Det sendes til alle sukkerroedyrkere med kontrakt på levering af sukkerroer til Danisco Sugar og distribueres gennem postvæsenet.

Oplag: 7.000
Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Rekordudbytte!

Jørn Dalby

Danske sukkerroedyrkere opnåede i den netop afsluttede kampagne det største sukkerudbytte pr. ha nogensinde; 10,33 tons polsukker. Sukkerprocenten blev også rekord høj med 18,8 % og en renhed på 89,1 %. Disse rekorder blev sat som følge af tidlig såning, det rigtige klima og ikke mindst god driftsledelse.

Rekorden er en stærk medvirkende årsag til, at den gennemsnitlige leveringsprocent blev 114 % (ca. 118 % efter kvoteskubning). Selvom der med en reduktion af arealet på 10 % i 2003 allerede er gjort meget for at tilpasse udbyttet til kontrakten og dermed den danske kvote, er der fortsat mange dyrkere, der med fordel kan reducere deres areal yderligere til den kommende sæson.

Samtidig fik vi sidste år en mindre kvotereduktion end forventet på grund af dårlig høst i Sydeuropa; men verdensmarkedsprisen på sukker er stadig meget lav, så der vil fortsat være en betydelig risiko for en kvotereduktion i kommende kampagne.

Et tillykke til alle dyrkere med de flotte udbytter!

Forpagtning af roekontrakter

Lige før jul indgik Danske Sukkerroe Dyrkere aftale med Danisco om forpagtning af roekontrakter (samdyrkning). En aftale der forhåbentlig er blevet godkendt af konkurrencemyndighederne, når dette blad læses.

Det er positivt, at vi nu har fået denne aftale på plads, som giver alle dyrkere mulighed for at forpagte eller bortforpagte sin kontrakt og derved få en mere effektiv drift. De første meldinger tyder på, at en hel del påtænker at benytte ordningen, hvor det alene er op til forpagter og bortforpagter at aftale alle vilkår, herunder også prisen.

Der er sendt information ud til alle om ordningen, og sidste frist for at få en forpagtningsaftale på plads for 2004 er ved indsendelse af roekontrakten ved udgangen af februar måned – dog gerne så hurtigt som muligt aht. administrationen.

Med aftalen er beslutningerne fra de 3 lokale generalforsamlinger sidste år om åbning for samdyrkning til 2004 hermed gennemført. Aftalen er det første skridt til fri handel med kontrakter, når vi forhåbentlig får en ny markedsordning for sukker til kampagnen 2006.

Indhold

Rekordudbytte 3
Roer mod 2010 4
Udbytte i sortsforsøg gennem 20 år 6
Rizomania gav 30 % tab i udbytte 8
Undersøgelse af spild og skånsom optagning af to optagere 12
Jordpakning og marktryk ved roeoptagning 16
Graduering af transporttilskuddet 24
Nej til differentieret transporttilskud 25
Ønsker ikke differentiering af transporttilskuddet 25
Forpagtning af roekontrakter 26
Sukkerroer står til afkoblet støtte fra 2005 27
Kloden Rundt: Frihandelsaftale mellem USA og de Mellemamerikanske lande 28
Fald på 2 mio. tons i EU 29
Dyrkeren skriver: Pløjefri dyrkning en succes – også i roerne! 30
Bortfald af portostøtte 31
CIBE's Roemodtagelsesudvalg i København 32
Overbestyrelsen på besøg hos Vanderhave i Holland 33
Landsskattekendelse prøves ved domstolene 33
Udenlandske tidsskrifter: Økologisk sukkerroedyrkning i praksis 34
Rekordudbytte på 10,33 tons polsukker pr. ha 35
Datoer til kalenderen 35

Annoncetekst til forsiden: Edenhall 744, med træk på højrehjul der sikrer at man kommer frem under alle forhold i marken. Stor kapacitet og en god rensning af roerne giver en god økonomi. Foto: Mats Åkesson.

Roer mod 2010

Overskriften er navnet på et nyt projekt, som Alstedgaard har sat i gang. Det er en fortsættelse af forprojektet, som er gennemført i perioden maj til oktober sidste år, og som agronom Bjørn Boeskov har beskrevet i SukkerroeNyt i september 2003. Projektet er et led i konceptet »15 tons i 10« og har en tidshorisont på 3 år fra januar 2004. Det har direkte sigte på en forøgelse af effektiviteten i sukkerroedyrkningen for at styrke konkurrenceevnen overfor andre afgrøder.

Af forsøgschef
Jens Nyholm Thomsen

Fokusområder

Fokusområderne er en forbedring og stabilisering af udbyttet, en omkostningsreduktion ved alternative dyrkningsmetoder samt en reduktion af negative effekter fra de vigtigste udbyttereducerende elementer i sukkerroerne. Positive såvel negative effekter betragtes over et helt sædskifte, der i vores koncept beskrives som afgrøderækkefølge, den anvendte dyrkningsteknik og timing.

Der er taget udgangspunkt i de vigtigste udbyttereducerende elementer, hvor vi i øjeblikket betragter angreb af nematoder, Rizomania og svampe samt eventuelle udbyttereduktioner fra pakning af jord og uhensigtsmæssig jordbearbejdning som nogle af de vigtigste bidrag til en generel udbyttereduktion. En af grundpåstandene er, at når roerne er i god vækst og i god kondition vil de bedre være i stand til at modstå angreb fra mange skadevoldere samt overvinde stressperioder med for megen fugt eller tørke. En forbedring af roernes vækst skal skabes igennem en tidlig etablering, forbedret jordstruktur og forøget biologisk aktivitet i jorden. Endvidere tilstræbes det at udnytte den forudgående afgrøde som platform til etablering af roerne. Det betyder, at der ikke indgår overkørsler i efteråret bortset fra en eventuel etablering af efterafgrøde eller grubning umiddelbart efter høst. Det betyder også, at antallet af overkørsler reduceres og at der dermed bliver mulighed for en omkostningsbesparelse.

Første forsøg på at udvikle et nyt koncept

Konkret er det første forsøg på at udvikle en alternativ metode til etablering af roerne sat i gang. Etableringen tænkes gennemført i det tidlige forår i stubjord fra den forudgående korn- eller efterafgrøde. Der indgår tillige en meget dyb bearbejdning forud for en såning. Forudsat en god naturlig afdræning fra jorden sigtes der på en meget tidlig etablering af roerne ved hjælp af en hensigtsmæssig dækmontering. Såfremt metoden

Udbytte i sortsforsøg igennem 20 år

Af forsøgschef Jens Nyholm Thomsen

Ofte er det diskuteret om forsøg kan afspejle »det virkelige liv« i praksis. Og flere gange er det sortsforsøgene, der har været genstand for debatten. Det er 20 år siden vi etablerede den nuværende afprøvning med sukkerroesorter i Danmark. I den anledning har vi set på, hvorledes udbyttet i sortsforsøgene har udviklet sig i gennem de 20 år, og om det afspejler udviklingen i praksis, se *figur 1*. I perioden fra 1973 til 2003 begge år inklusive er udbyttet i praksis steget med 117 kg sukker pr ha pr år. I perioden 1984 til 2003 begge år inklusive er udbyttet i praksis steget med 97 kg sukker pr ha pr år. I samme periode er udbyttet i sortsforsøgene steget med 122 kg sukker pr ha pr år. Det faktiske udbytte i sortsforsøgene følger udsvingene, som er set i praksis. For de teoretisk interesserede kan det oplyses at korrelationskoefficienten er 0,89. Udbyttestigningen er dels et udtryk for en forbedring af sorterne – således en cadeau til forædlerne – og dels et udtryk for en tidligere såning samt forbedring af dyrkningsteknikken, som også er implementeret i gennemførelsen af forsøgene. Forskellen i udbytteniveauet fra praksis og i sortsforsøgene er på 2,33 t sukker pr ha, og den kan forklares med, at sortsforsøgene er placeret på gode sikre forsøgspladser og passet optimalt. Forskellen afspejler også at udbyttepotentialet måske er højere, end det vi ser i praksis.

Vedlagt dette nummer af Sukkerroe-Nyt er Alstedgaards beretning: »Dyrkningsforsøg og undersøgelser i Sukkerroer 2003«.

- Ny sort med resistens mod nematoder og tolerance mod Rizomania i afprøvning
- Nyt emne er reduceret jordbehandling
- Se også bejdsemidler mod rodbrandsvampe
- I 2003 var der op til 11 pct. i merudbytte for svampebekæmpelse
- Ny lovende sort af »rene roer«

Læs mere om forsøgsresultaterne i beretningen

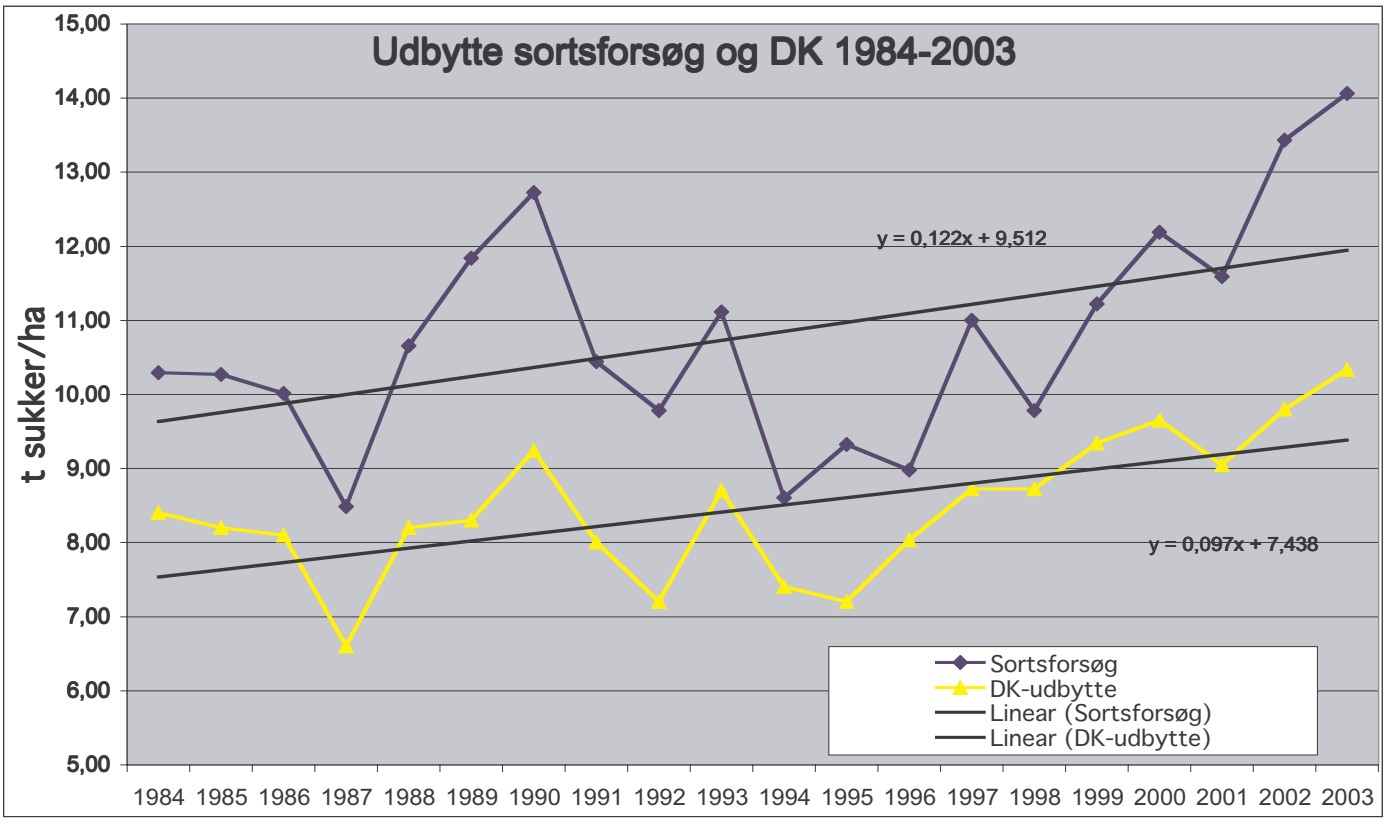

Figur 1: Udbyttestigningen i praksis ses også i sortsforsøgene og udbyttekurverne følges pænt ad.

Vil du øge sukkerudbyttet med 4%?

www.simpatico.dk

www.kemira-growhow.dk

Sukkerroer giver det største udbytte, når alle næringsstoffer bliver placeret i forbindelse med såningen.

Med Kemira GrowHow´s NPK 15-4-10 m/S, Mg, B, Na får du alle de nødvendige næringsstoffer i samme gødningskorn. Det gør ikke kun gødskningen nemmere, men også mere effektiv. Sammenlignet med andre gødskningsmetoder, hvor du f.eks. placerer N og spreder P og K, giver NPK 15-4-10 et merudbytte på ca. 4% pr. ha sukkerroer. NPK 15-4-10 leveres både i 650 kg storsække og i løs vægt.

På **www.kemira-growhow.dk** finder du meget mere viden om markedets bedste roegødning – og om, hvordan du får størst udbytte af dine øvrige afgrøder.

NPK 15-4-10 giver mange fordele:

- Afbalanceret tilførsel af næringsstoffer.
- Alle næringsstoffer i samme gødningskorn.
- Let tilgængelig fosfor.
- Tilførsel af natrium og bor.

KEMIRA GrowHow
partnership • knowledge • solutions

Partnerskab | Viden | Løsninger

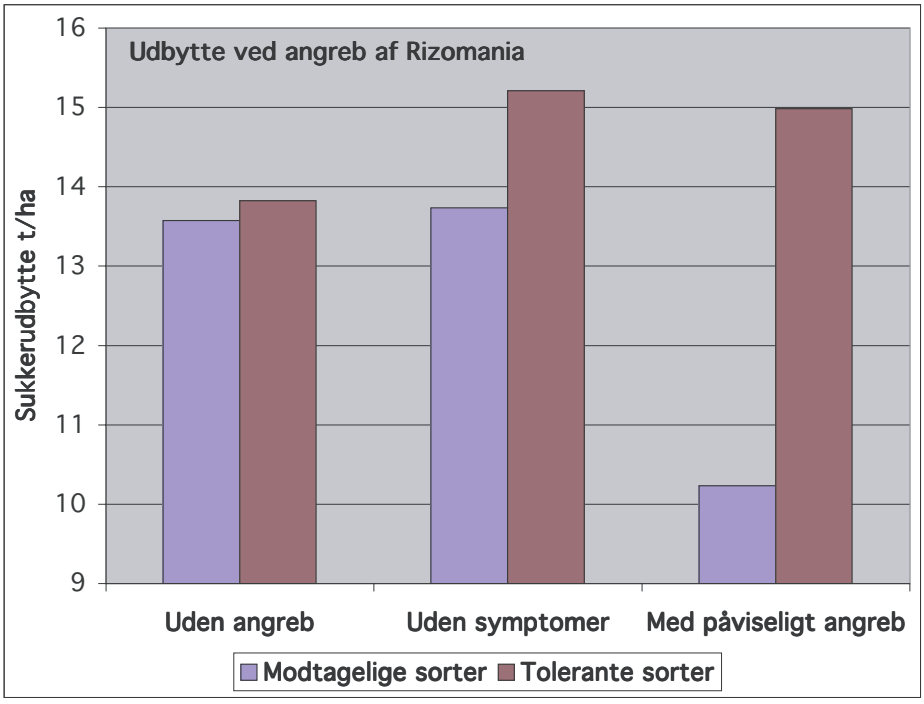

Figur 1: Figuren viser sukkerudbytte i forsøg uden angreb og i forsøg med angreb, hvor der ikke er påviselige symptomer samt, hvor der er påvist angreb. Forsøget uden angreb er høstet den 23-9 og forsøget med angreb er høstet den 10-11.

Svampebekæmpelse

I 2003 har meldugangreb og sene ramulariaangreb været dominerede i sukkerroemarkerne. Merudbyttet for svampebehandling ligger mellem 4 og 11%, hvor højeste økonomiske resultat er opnået med en enkelt behandling med 0,25 l Opus udført ved begyndende angreb. Begynder sygdomsangreb tidligt, og efterfølges af et senere angreb, kan en gentagen behandling være aktuel 3-4 uger efter første behandling.

Få mere information i »Dyrknings-forsøg og Undersøgelser i Sukker-roer 2003«

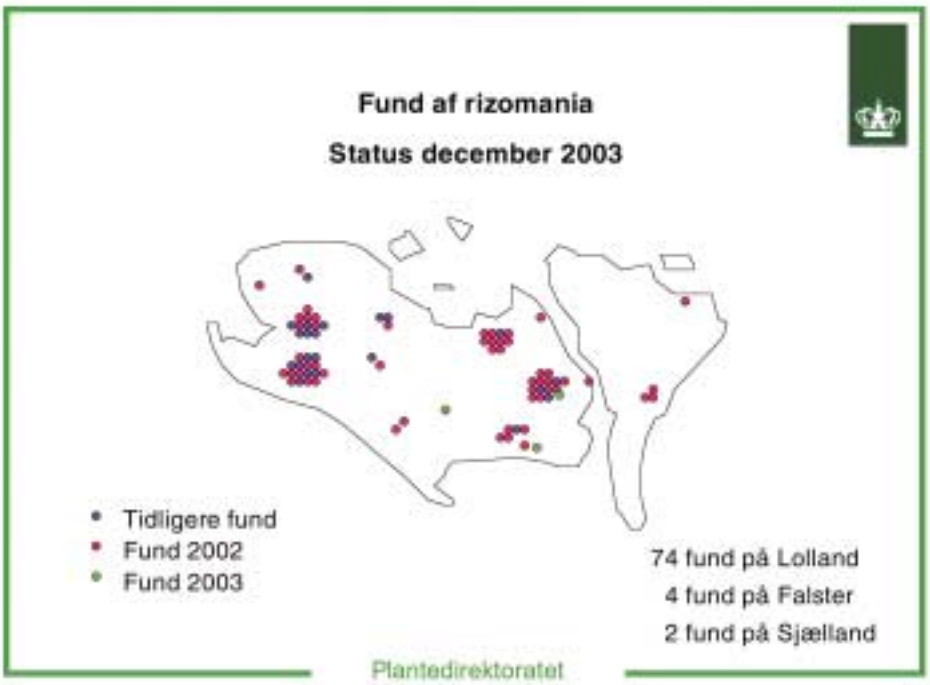

Figur 2: Plantedirektoratet har ved prøveudtagninger i 2003 påvist angreb af Rizo-mania på 3 nye ejendomme. Der er i alt påvist 80 ejendomme med smitte, hvoraf størstedelen er placeret på Lolland.

Svampebejdsning

En undersøgelse gennem 2 år viser at behandling med svampebejds-ningsmidlerne thiram og hymexazol (Tachigaren) bekæmper Phytium og Aphanomyces. Der er tillige en tendens til merudbytte for behand-lingen.

Få mere information i »Dyrknings-forsøg og Undersøgelser i Sukker-roer 2003«

Med øje for dit bedste resultat

JULIANA

- Meget højt sukkerudbytte
- Lav stokløbningstendens

www.kws.com

KWS SAAT AG
Jörg Philipps
Tel.: +49 - 55 61 311 628
E-mail: j.philipps@kws.de

Anne Marie Jørgensen
Mobil: 20767632
E-mail: am@joergensen.mail.dk

Det begynder med os.

KWS®

Nyt fra mark og forsøg:

Undersøgelse af spild og skånsom optagning af to roeoptagere

Af forsøgsleder
Brian Bacher Pedersen

Hvor meget skades roerne når de bliver taget op, og hvor stort er spildet egentlig fra maskinerne? Det er nogle af de spørgsmål man kan stille overfor de selvkørende roeoptagere.

I 2003 var både sukkerprocenten og renheden af roerne høj, men roerne havde flere skader end tidligere år hvilket bl.a. skyldes at det var meget tørt da roerne blev taget op, og derfor var der ikke meget jordvedhæng til at beskytte roerne i rensningen. Den høje sukkerprocent gjorde at roerne blev mere 'skøre' og dermed var mere sårbare overfor håndteringen fra mark til fabrik. Skal roerne ligge i kuler i længere tid, er det vigtigt at skaderne minimeres, for jo flere åbne sår der er på roerne des større bliver åndingstabet og dermed falder sukkerprocenten. Det er ikke kun roeoptagerne der skader roerne, men det er her roerne får den første kraftige mekaniske påvirkning.
I forbindelse med en prøveoptagning og jordpakningsundersøgelse af roeoptagerne *Grimme Maxtron 620* og *Kleine SF-10*, blev der mulighed for at se lidt nærmere på maskinernes egenskab til at foretage en skånsom optagning med så lidt spild som mulig. Det interessante ved de to maskiner er deres meget forskellige måde at tage roerne op på og rense dem. På Kleine SF-10 bliver roerne taget op af vibrerende kitskær og rensesystemet består af seks stålspiralvalser og fem rouletter. På Grimme Maxtron 620 bliver roerne taget op af drevne oppelhjul, så roerne bliver trukket lodret ud af jorden, og rensesystemet består af 13 valser, hvor hver anden er en stålspiralvalse og hver anden en gummivalse. Alle valser kan indstilles individuelt, og som noget nyt renses roerne i hele maskinens bredde. De to roeoptagere var helt nye og var indstillet af firmaernes egne repræsentanter.

Spild

Spildet fra de to systemer blev undersøgt ved at grave fem prøveflader igennem fra hver maskine. Prøvefladerne lå to og to ved siden af hinanden, så maskinerne fik så ens arealer som muligt at køre på. I hver af prøvefladerne blev der opsamlet roeskaller, spildroer og roespidser.
Som det ses på *figur 1*, blev rodspidserne inddelt i tre fraktioner på under 2 cm, mellem 2-5 cm og spidser over 5 cm i diameter i den tykke ende.
Spidser under 2 cm må betragtes som acceptabelt spild, da spidserne knækker af idet roerne bliver trukket op af jorden, og næsten alle de fundne spidser sad stadig fast i jorden. Der var ikke stor forskel mellem maskinerne, men der var en tendens til at maskinen med drevne oppelhjul klarede sig bedst.
De spidser der var mellem 2 og 5 cm blev hovedsageligt fundet oven på jorden, så en grund til at de blev knækket af, må tilskrives rensesystemet. Der var næsten dobbelt så meget i den fraktion fra Kleine SF-10, med grenhjul, i forhold til Grimme Maxtron 620 der renser med valser.
Den del af spildet der bestod af spidser over 5 cm vejede over dobbelt så meget fra Kleine SF-10, og mængden af spildroer var også større fra denne maskine.

Grimme Maxtron 620 (tv.) og Kleine SF-10 (th.) sammenlignet på spild og skånsom optagning.

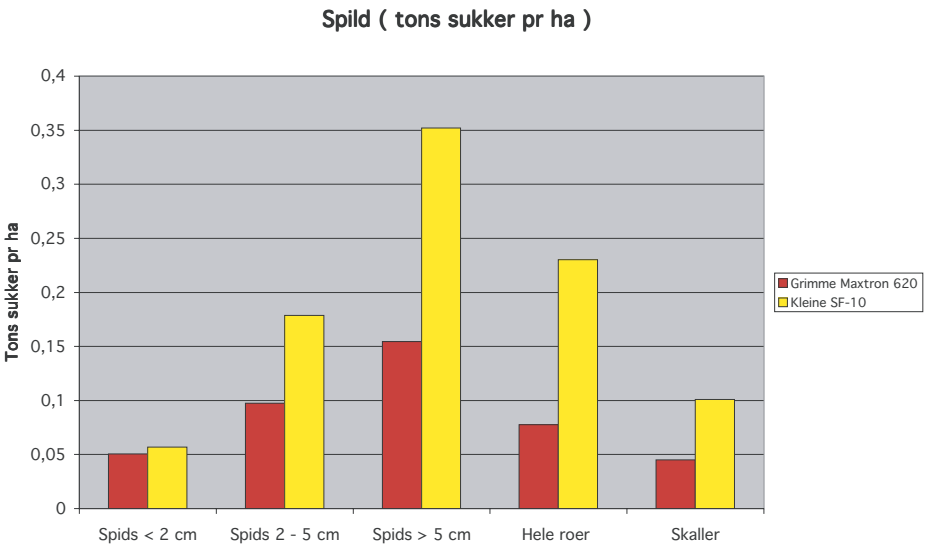

Figur 1. Spildet er angivet i tons polsukker pr ha, og er opdelt i tre fraktioner af roespidser, hele roer og roe skaller, samlet op under hhv. Grimme Maxtron 620 (Rød) og Kleine SF-10 (Gul).

Roeskallerne er de dele af roerne, som bliver raspet af i rensesystemet, og her var der også forskel på mængden. Der blev samlet flest skaller op under Kleine SF-10, men der skal tages nogle forbehold. Trædefladen var forskellig for de to maskiner. Kleine SF-10 trykker ikke jorden sammen mellem hjulene, hvorfor det var lettere at samle skallerne op. Derimod trykkes hele den undersøgte overflade af bælter og hjul fra Grimme Maxtron 620, og det kan betyde at skallerne bliver mast og trykket ned i jorden, og derfor ikke bliver samlet op.
Regnes spildet om til tons polsukker pr ha, lå der 0,4 tons der hvor Grimme Maxtron 620 havde taget roer op, og 0,9 tons hvor det var Kleine SF-10. Regnes spildet i procent af det gennemsnitlige sukkerudbytte på Lolland i 2003, fås et tab på 3,9 procent fra Grimme Maxtron 620 og 8,4 procent fra Kleine SF-10.

Skader på roerne

De skader roerne fik gennem rensesystemet blev undersøgt ved at tage prøver fra tanken i de to roeoptagere. Fra hver af maskinerne blev der taget 20 roer op fra en næsten tom tank, 20 roer fra en halvt fuld tank og 20 roer fra en næsten helt fuld tank. De roer der blev taget op af tanken blev undersøgt for knækkede spidser og sår, og der blev set på om der var forskel på skaderne alt efter hvor i tanken roerne blev hentet.
Alle roespidser blev målt for at se, hvor stor en del der var knækket af i optagning og rensning. I *figur 2* ses, hvor stor spidsdiameteren har været på de roer, der blev samlet op af tanken på de to maskiner. Spidsdiameteren var med til at give et billede af, hvor skånsom optagning og rensning har været. I denne undersøgelse var den gennemsnitlige diameter 3,1 cm for de roer der var taget op med drevne oppelhjul og renset med valser. De roer der var taget op med kitskær og renset med grenhjul, havde en gennemsnitlig diameter på 4,1 cm. Af fordelingen af knækkede spidser og gennemsnitsværdierne kan det ses, at Grimme Maxtron 620 var den mest skånsomme overfor roespidser. ➥

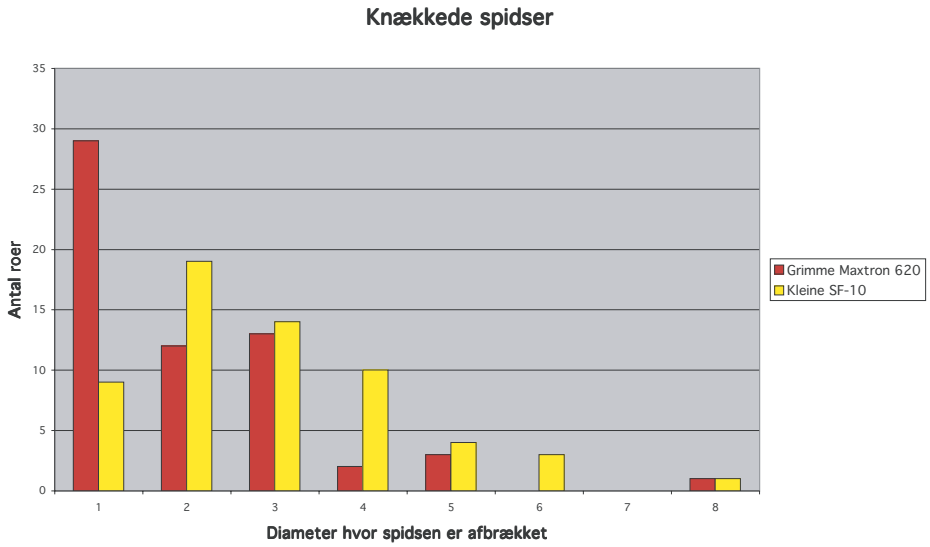

Figur 2. Figuren viser hvordan 60 roer, fra hver af maskinerne Grimme Maxtron 620 (Rød) og Kleine SF-10 (Gul), er fordelt når de sorteres efter diameteren hvor spidsen er afbrækket.

Andelen af sår på roerne, dvs. huller og skrammer på overfladen, blev målt i procent af roens overflade. I *figur 3* ses, hvor mange procent sår, der var på de roer, der blev samlet op af tanken fra de to maskiner. I gennemsnit var der sår på 1,7% af roernes overflade, når de blev taget op af drevne oppelhjul og renset med valser. De roer der blev taget op af kitskær og renset af grenhjul, havde i gennemsnit sår på 3,4% af overfladen.
Der var ingen forskel på beskadigelsen af roerne, alt efter hvor fuld tanken var, når de blev taget op.

Renhed

Fra hver af de to roeoptagere blev et antal lastvognstræk læsset direkte fra roeoptageren og kørt til sukkerfabrik. Der var ikke forskel i sukkerprocenten, men der var en lille forskel i renhedsprocenten på 0,4. Renhedsprocenten var 82,9 for Grimme Maxtron 620 og 83,3 for Kleine SF-10.

Forbehold

Før der kan konkluderes noget på undersøgelserne af de to roeoptagere, skal der tages nogle forbehold:

- Der er tale om en retningsgivende undersøgelse af to roeoptagere, hvor resultaterne kun kan betragtes som vejledende.
- Der var ikke personale tilknyttet Kleine SF-10 til at justere på maskinen. Repræsentanten for Kleine SF-10 tilkendegav at den var indstillet korrekt af deres egne folk.
- Grimme Maxtron 620 har en trædeflade i hele maskinens bredde, så der kunne være afbrækkede skaller i spildundersøgelsen, som ikke kom med i bedømmelsen, pga. skallerne blev mast under hjul og bælter.

Konklusion

Den vejledende undersøgelse viste, at der var forskel på spildet og andelen af skade på roerne fra de to maskiner. Den mest skånsomme optagning og rensning blev udført af den maskine med drevne oppelhjul og et rensesystem bestående af 13 valser. Det samlede spild fra maskinen var halvt så stort som spildet fra maskinen med kitskær og grenhjul. Regnes spildet i procent af det gennemsnitlige sukkerudbytte på Lolland i 2003 fås et spild på hhv. 4 og 8 procent, så spildet er ikke alarmerende stort.

Tabel 1: Gennemsnitstal fra undersøgelsen

	Gns spids-diameter (cm)	Gns sårflade på overfladen (%)	Renhed (%)	Spild i tons pol-sukker pr ha	Spild (%)*
Grimme Maxtron 620	3,1	1,7	83,3	0,4	3,9
Kleine SF-10	4,3	3,4	82,9	0,9	8,4

* Spildet i procent, er udregnet på baggrund af det gns. polsukkerudbytte på Lolland i 2003

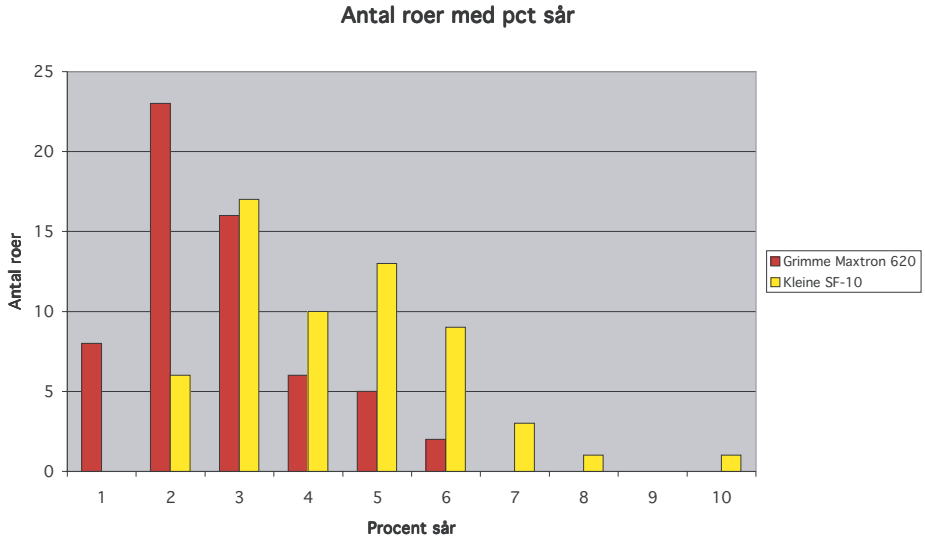

Figur 3. Figuren viser hvordan 60 roer, fra hver af maskinerne Grimme Maxtron 620 (Rød) og Kleine SF-10 (Gul), er fordelt når de sorteres efter hvor stor en del af roernes overflade der er beskadiget.

Genvejen til rene roer

Betanal® Optima

- Er en optimeret formulering der giver den bedste effekt i forhold til mængden af indholdsstoffer. Dette giver den bedste økonomi
- Er samformuleret og dermed meget lettere at håndtere end enkeltløsninger
- Skal blot tilsættes Goltix / og eller Safari

Bayer CropScience

Jordpakning og marktryk ved roeoptagning

Fup eller fakta?

Er jordpakning nu også så skadelig som nogle påstår, eller er det blot skrivebordsteori? Nogle påstår, at de stigende udbytter gennem mange år er beviset på, at vi ikke behøver at bekymre os om jordpakning. Omvendt mener andre, at udbyttestigningen ville have været endnu større såfremt jorden ikke havde været pakket.

Man bliver somme tider præsenteret for undersøgelser, hvor der ikke ses nogen forskel på høstudbyttet et enkelt år mellem pakket og upakket jord. Men man skal være meget forsigtig med at overkonkludere på sådanne undersøgelser. Som de fleste ved kan der indenfor den enkelte mark være store forskelle i udbytte, og for at opnå statistisk sikkerhed kræves derfor mange forsøgsparceller.

De fleste landmænd har ofte praktiske erfaringer med jordpakning. Mange kan fortælle om dele af en bestemt mark som efter f.eks. roeoptagning under meget våde forhold synligt er blevet mindre frugtbar. Mange har observeret, at de pakkede områder kan være meget svære at bearbejde, pløjningen tager tid og slider hårdt på udstyret. Pakning og æltning af pløjelaget kan ifølge Inge Håkansson, SLU, resultere i en udbyttereduktion på op til 20 %. Det er derfor vigtigt at pløjelaget bearbejdes efter roeoptagning, som ofte foregår med maskiner med relativt højt marktryk. Efter 3-5 år er strukturen i pløjelaget genopprettet med den årlige jordbearbejdning. Omvendt er de negative effekter af pakning af jorden under pløjelaget (underjordspakning) relative små, men langt vanskeligere at fjerne igen.

Denne artikel sætter fokus på underjorddeformation i forbindelse med roeoptagningen. Artiklen er baseret på undersøgelser foretaget i perioden 1995-2003 af Afdelingen for Jordbearbejdning på Sveriges Landbrugsuniversitet.

Artiklens forfattere:

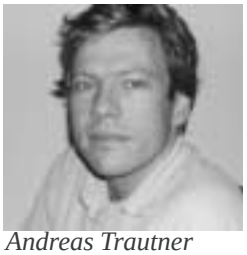

Andreas Trautner
Dr. Agro
Danisco Agricenter Danmark

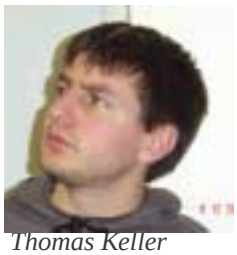

Thomas Keller
Doktorand
Sveriges Landbrugs-universitet

Del 1. Effekt på vandledningsevne af roeoptagning – markforsøg i Skåne

Konklusion

- Jordens vandledningsevne i 30-35 cm dybde var i alle tilfælde mindre end i 45-45 cm dybde. Dette kan forklares med at jorden er blevet fortættet lige under pløjedybde, også kaldet en pløjesål.
- Markforsøgene viste, at jorden under pløjelagets evne til at bortlede vand var stærkt nedsat efter kørsel med roeoptagere.

Konsekvenser: Under normale vejrforhold vil vi kunne forvente normalt høje høstudbytter, men i dårlige år vil høstudbyttet være langt under det normale. Jo større strukturskader i underjorden, desto større udsving i høstudbytterne kan forventes mellem gode og dårlige år.

I 1995-1997 blev to markforsøg startet for at studere effekter på jorden efter kørsel med roeoptagere. Forsøget var et samarbejde mellem Betodlarna, Danisco Sugar, og afdelingen for jordbearbejdning, SLU, og var finansieret af Stiftelsen Svensk Sockerforskning.

Jordens bevægelse måles i tre dybder (30, 50, og 70 cm) med horisontialt installerede sonder. (foto: Johan Arvidsson, SLU)

Forsøgsparcellerne blev udlagt på forsøgsarealer i Skåne (Brahmehem, Tornhill, Sandby og Kronoslätt), og i forsøgsplanen indgik følgende behandlinger:

A = Kontrol, ingen forsøgsmæssig pakning
B = Forsøgsparcellen dækkes af spor fire gange med en bugseret roeoptager med tank
C = Forsøgsparcellen dækkes af spor en gang med 6-rækkers selvkørende roeoptager
D = Forsøgsparcellen dækkes af spor fire gange med 6- rækkers selvkørende roeoptager

Tabel 1. Lerindhold i de fire forsøgsarealer

Lerindhold	Pløjelag	30 cm	50 cm	70 cm
Brahmehem	18	23	21	16
Tornhill	21	25	28	27
Sandby	12	9	11	16
Kronoslätt	13	14	17	13

Reduceret vandledningsevne

Vandledningsevnen er jordens evne til at bortlede en vis mængde vand nedad pr. tidsenhed. En stor vandledningsevne betyder derfor, at jorden drænes hurtigt, mens en lille vandledningsevne betyder at jorden drænes langsomt.

Året efter den forsøgsmæssige kørsel blev der i forsøgene foretaget målinger af bl.a. underjordens vandledningsevne (tabel 2–5). Den statistiske signifikans er angivet for hver forsøgsplads:

- i.s. betyder, at data ikke adskiller sig statistisk fra kontrolforsøget,
- p = 0.13 angiver at der er en tendens til at pakkede og upakkede forsøgsparceller ikke er ens.
- * angiver at det er statistisk sandsynligt at pakkede og upakkede forsøgsparceller ikke er ens.

I tre ud af fire forsøg er resultaterne entydige: 4 overkørsler med 6-rækkers roeoptager (fuldlastet totalvægt 35 tons) reducerer vandledningsevnen signifikant i 45-50 cm dybde, og i flere tilfælde også i 30-35 cm dybde. Resultatet viser, at underjordens vandledningsevne blev reduceret væsentligt som følge af kørsel med roeoptagere.

Tabel 2. Målt vandledningsevne efter kørsel med 6-rækker roeoptager. Forsøgsareal Brahmehem

	Vandledningsevne (cm/h)	
	30-35 cm	45-50 cm
Kontrol	1,89	8,27
6-rækker, 4 overkørsler	0,12	1,44
Statistisk signifikans	i.s.	*

Tabel 3. Målt vandledningsevne efter kørsel med 6-rækker roeoptager. Forsøgsareal Tornhill.

	Vandledningsevne (cm/h)	
	30-35 cm	45-50 cm
Kontrol	2,90	5,19
6-rækker, 4 overkørsler	1,21	0,73
Statistisk signifikans	i.s.	*

Tabel 4. Målt vandledningsevne efter kørsel med 3- og 6-rækker roeoptagere. Forsøgsareal Sandby.

	Vandledningsevne (cm/h)	
	30-35 cm	45-50 cm
Kontrol	5,78	6,7
3-rækker, 4 overkørsler	3,2	3,2
3-rækker, 1 overkørsel	1,8	3,6
6-rækker, 4 overkørsler	0,25	0,67
6-rækker, 1 overkørsel	1,5	5,2
Statistisk signifikans	*	p=0,13

Tabel 5. Målt vandledningsevne efter kørsel med 3- og 6-rækker roeoptagere. Forsøgsareal Kronoslätt.

	Vandledningsevne (cm/h)	
	30-35 cm	45-50 cm
Kontrol	1,6	12,0
3-rækker, 4 overkørsler	1,0	11,8
3-rækker, 1 overkørsel	1,6	11,3
6-rækker, 4 overkørsler	2,5	6,1
6-rækker, 1 overkørsel	1,4	7,9
Statistisk signifikans	i.s.	i.s.

Vandledningsevnen lige under pløjelaget (30-35 cm dybde) havde i alle tilfælde en lavere vandledningsevne end dybere i jorden (45-50 cm dybde). Forklaringen er, at jorden i denne dybde er blevet fortættet, og jorden derved har fået en såkaldt pløjesål.

Markforsøgene viste, at jorden under pløjelagets evne til at bortlede vand var stærkt nedsat efter kørsel med roeoptagere. Dette vil i visse tilfælde have negative konsekvenser for plantevæksten på disse jorde. Vi kan betragte pløjelaget som en urtepotte, hvor planterne har rigeligt med jord til at kunne trives såfremt de passes ordentligt. Når forholdene er gode, og planten får tilstrækkeligt med vand vil underjordspakningen formentlig ikke påvirke plantevæksten i pløjelaget. I de fleste år vil planterne trives relativt godt, men i de dårlige år med tørke ➥

vil planterne lide af vandmangel fordi rødderne har svært ved at trænge ned til vandet i den fortættede underjord. Omvendt vil et meget vådt år kunne medføre, at planterødderne befinder sig i våd, iltfattig jord, fordi underjorden er blevet dårlig til at lede vandet ned til underjorden. I begge tilfælde vil det have negative konsekvenser for høstudbyttet.
Mange forskere er i dag enige om at reetableringen af underjordsstrukturen efter pakning går meget langsomt - at de negative forandringer formentlig er permanente. Hvis dette er tilfældet, så vil anvendelsen af stadig tungere maskiner i landbruget betyde, at underjordens funktion fremover reduceres yderligere.
Konsekvensen af dette vil være, at vi under normale vejrforhold vil kunne forvente normalt høje høstudbytter, men i dårlige år vil høstudbyttet være langt under det normale. Jo større strukturskader i underjorden, desto større udsving i høstudbytterne kan forventes mellem gode og dårlige år.

Del 2. Målinger af jordpakning under roeoptagere

Konklusion:

- De undersøgte roeoptagere pakkede jorden i stor dybde, oftest dybere end 70 cm. Til roeoptagning anvendes i dag så store maskiner at det næsten virker umuligt at undgå pakning af jorden under pløjelaget, selv med anvendelse af lavtrykdæk eller bælter. Anvendelsen af bælter viste sig at have et stort potentiale.

Konsekvenser: Mange forskere hævder, at pakningen under pløjelaget er permanent, eller i det mindste påvirker jordens frugtbarhed i meget lang tid. Meget tyder på, at underjordspakningen få konsekvenser for jordens produktionspotentiale i fremtiden. Konsekvenserne vil være, at der bliver større og større variation mellem høstudbyttet på gode og dårlige år. Denne udvikling vil forstærkes af, at nye roeoptagere på markedet er større og tungere end de gamle.

I årene 1997-2003 har afdeling for jordbearbejdning ved Sveriges Landbrugsuniversitet foretaget målinger under roeoptagere i Sverige og Danmark.
Jordbevægelse blev målt med 3 sonder, som blev boret horisontalt ind i jorden i tre dybder 30, 50 og 70 cm. Sonderne kan med stor nøjagtighed registrerer selv meget små vertikale bevægelser i jorden (0.1 mm).

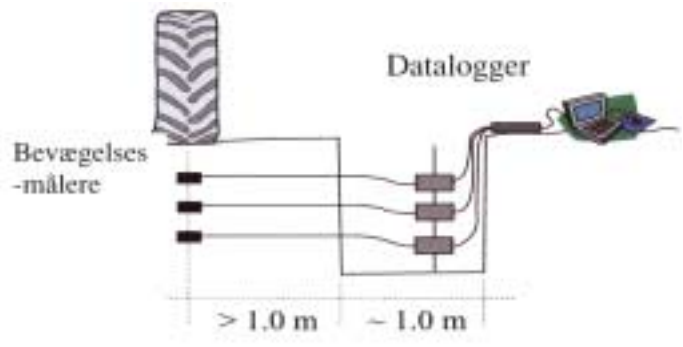

Figur 1. Skitse af målesystem til bestemmelse af jordbevægelse under markkørsel

Nedenfor er vist et eksempel på, hvordan jorden i 30, 50 og 70 cm dybde bevæger sig under en bugseret, 3-rækkers roeoptager med fuldt læs. Som det kan ses bevæger jorden sig nedad når hvert hjul passerer, og fjedrer noget tilbage når et hjul er passeret. Den del af jordbevægelsen, der ikke fjedrer tilbage, er jordpakning. Under 70 cm dybde blev jorden ikke pakket i dette tilfælde.

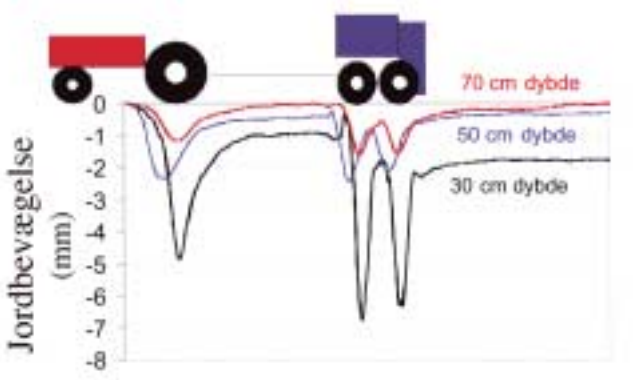

Figur 2. Eksempel på måling af jordbevægelse under bugseret 3-rækker roeoptager. Måling fra Gårdstånga, Skåne, 1997.

➥

Andreas Trautner og Thomas Keller efter arbejdet med målinger.

M2/M2W-linien

1000-2550 liter

NYHED

„M3W$_{plus}$ er overbevisende"

Godsejer Peter Vilhelm Rosenstand og Godsforvalter Mark W. B. Lovatt Boltinggaard Gods

"Promillekørsel" på Boltinggaard Gods

„Med M3W$_{plus}$ og CALIBRATOR UNIQ er vi i stand til at styre gødningstildelingen nøjagtigt! I visse tilfælde med en afvigelse på under 10 promille i forhold til ønsket dosering."

bogballe

BOGBALLE A/S · Bogballe · DK-7171 Uldum · www.bogballe.com
Phone +45 7589 3266 · Fax +45 7589 3766 · bogballe@bogballe.com

Pakning af morænelerjord

I efteråret 1997 måltes pakning på tre morænelerjorde i Skåne (ved Hemmesdygne, Segerslätt og Gårdstånga). Resultaterne af én overkørsel ses i tabel 6-8.

Tabel 6. Pakning under roeoptagere efter en overfart - Hemmesdygne i Skåne.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Hemmesdygne	6-rækkers roeoptager	18 (Tom)	-6,0	-2,5	-0,5
Hemmesdygne	6-rækkers roeoptager	18 (Tom)	-5,7	-2,9	-
Hemmesdygne	6-rækkers roeoptager	35 (Fuldlastet)	-	-2,7	-1,3
Hemmesdygne	6-rækkers roeoptager	35 (Fuldlastet)	-8,1	-4,3	-0,7

Tabel 7. Pakning under roeoptagere efter en overfart - Segerslätt i Skåne.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Segerslätt	6-rækkers roeoptager	18 (Tom)	-2,0	-0,8	0,0
Segerslätt	6-rækkers roeoptager	35 (Fuldlastet)	-8,0	-1,4	0,0
Segerslätt	6-rækkers roeoptager	35 (Fuldlastet)	-9,0	-2,8	0,0

Tabel 8. Pakning under roeoptagere efter en overfart - Gårdstånga i Skåne.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Gårdstånga	6-rækkers roeoptager	35 (Fuldlastet)	-13,7	-9,5	-
Gårdstånga	3-rækkers roeoptager	Fuldlastet	-1,8	-0,4	0,0

Pakning af sandjord

En måleserie blev gennemført på en meget let sandjord nær Kristianstad i Skåne. Nedenfor ses et eksempel på disse målinger, hvor vi har undersøgt effekten af gentagne overkørsler. En 6-rækker roeoptager (fuldlastet 35 tons) har kørt over de installerede målesonder i alt 4 gange (frem-bak-frem-bak). Pakningen af jorden øges for hver overkørsel, og efter 4 overkørsler er jorden under 70 m dybde pakket 10 mm.

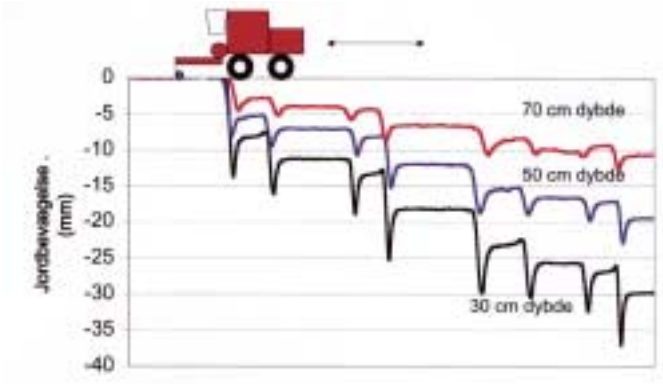

Figur. 3. Effekten af gentagne overkørsler på en let sandjord

Tabel 9. Pakning under roeoptagere efter en overfart - Rinkaby i Skåne.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Rinkaby	6-rækker roeoptager	18 (Tom)	-5,3	-2,0	-2,0
Rinkaby	6-rækker roeoptager	18 (Tom)	-4,4	-3,1	-1,8
Rinkaby	6-rækker roeoptager	35 (Fuldlastet)	-7,3	-4,1	-2,7
Rinkaby	6-rækker roeoptager	35 (Fuldlastet)	-11,3	-7,0	-4,0
Rinkaby	3-rækker roeoptager	Fuldlastet	-1,9	-1,0	-0,3
Rinkaby	3-rækker roeoptager	Fuldlastet	-3,3	-1,2	0,0

I tabel 9 er vist pakningen efter én overkørsel af en 6- og en 3-rækker roeoptager.

Målinger foretaget på Krenkerup Gods

På Krenkerup Gods på Lolland har vi sat fokus på pakning under flere typer af roeoptager med høj akselvægt i 2002 og 2003. Resultaterne præsenteres i tabel 10-11.

Tabel 10. Pakning under en 6-rækker roeoptagere og en tung 6-rækker roeoptager med 3 aksler. krenkerup 2002.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Krenkerup	6-rækker roeoptager	61 (fuldlastet)	-12,3	-1,7	-0,5
Krenkerup	med tre aksler	45 (halvfuld)	-8,2	-0,9	-0,1
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-5,4	-0,4	-0,2
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-5,4	-1,0	-0,1
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-3,5	-1,0	-0,2

Tabel 11. Pakning under en 6-rækker roeoptagere og en tung 6-rækker roeoptager med bælter på forreste aksel, hjuludrustning bagerst.

			Lodret jordbevægelse (mm)		
Lokalitet	Maskintype	Totalvægt (tons)	30 cm	50 cm	70 cm
Krenkerup	6-rækker roeoptager på bælte. Hjul bagerst	54 (fuldlastet)	-3,1	-0,8	0,0
Krenkerup		54 (fuldlastet)	-1,5	-0,2	-0,1
Krenkerup		54 (fuldlastet)	-4,9	-2,1	-0,7
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-6,1	-1,7	0,0
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-6,8	-0,7	-0,6
Krenkerup	6-rækker roeoptager	27 (fuldlastet)	-7,3	-3,4	-0,6

Redaktionen har modtaget dette indlæg fra:
Skjold Wissing,
Dyrker til Nykøbing og Nakskov, Medlem af Roedyrkerforeningens bestyrelse i Nakskov

Graduering af transporttilskuddet

Jeg vil gerne indledningsvis takke Jørn Dalby for, at han i december udgaven af Sukkerroe-Nyt tager emnet transport-tilskud op. Alle er vel enige om, at den nuværende fordeling af transporttilskuddet på de 115 mio. kr. er den egentlige og stort set eneste årsag til uenigheden mellem de roedyrkere, som bor henholdsvis kort eller langt fra de nuværende sukker-fabrikker.
Jeg mener også, "timingen" er helt rigtig, idet vi lige nu står over for følgende problemstillinger eller opgaver, som jeg har opstillet i tre punkter:

Opgaver

Pkt. 1:
Fra kampagnen 06 eller 07 skal der dyrkes roer i Danmark efter en ny EU-reform. Dette vil sandsynligvis medføre både lavere kvoter samt en lavere pris til dyrkerne. Hvis kvoterne bliver lavere, vil Danisco sandsynligvis kunne oparbejde vore roer på kun to fabrikker – dette vil medføre, at et flertal af dyrkerne vil bo uden for grænsen, hvor tilskuddet kan dække transporten. Vil eksempelvis en vestlollandsk roedyrker finde sig i det? I modsat fald ville det være en fordel med faste spilleregler, inden man ved, hvem de evt. næste ramte er.

Pkt. 2:
Langt de fleste roedyrkere i landet – samt, kunne man gætte, Danisco – ønsker, for at kunne rationalisere den enkelte bedrift, en fri omsætning, d.v.s. køb/salg ordning for roekvoter. For bl.a. sjællandske roedyrkere, som ønsker at fortsætte som dyrkere, vil en omsætning uden ændring af det nuværende transporttilskud være umulig at tilslutte sig – da man i en købssituation skal konkurrere med dyrkere, som har en overkompensation ved den nuværende transportordning. Man kan allerede ane næste "krig" i horisonten.

Pkt. 3:
Som nævnt i formandens indlæg har Konkurrencestyrelsen forlangt den nuværende og de fremtidige brancheaftaler til gennemsyn. Han nævner også, at en roedyrker med langt til fabrikken og dermed også med stort transportunderskud, har forespurgt i Konkurrencestyrelsen, om dette harmonerer med, at andre, som er bosiddende i en fabriks nærhed, bliver overkompenseret. Disse forhold skal selvfølgelig ses i lyset af, at de 115 mio. kr. kan dække fragten for alle, og i lyset af Konkurrencerådets afgørelse i strukturordningen.

---oo0oo---

Jeg mener, at med baggrund i de ting, jeg har nævnt under de tre punkter, bør man omgående starte en dialog eller for-handling for at komme foran udviklingen og lave en holdbar løsning vi roedyrkere og Danisco imellem.
Roedyrkere, som i dag har en fortjeneste på transporttilskuddet, vil selvfølgelig nødig af med denne. På den anden side bør de også kunne se, at en fri omsætning i allerhøjeste grad vil kunne komme dem til gode. Modsat bør roedyrkere, som bor langt fra fabrikkerne, også kunne se, at en vis flytning af roearealet mod fabrikkerne på mange måder vil være fornuf-tig.
Dette ville kunne opnås, hvis man graduerede transporttilskuddet således, at økonomien fortsat var bedre eller marginalt bedre jo nærmere på en fabrik man dyrkede roer, men dog således at roedyrkningen forsat rentabelt kunne foregå, hvor den er i dag.
Jeg håber, vi får en debat om dette på generalforsamlingerne, og håber den munder ud i, at analyser og eventuelle forhand-linger bliver sat i gang. Hvis vi modsat bliver siddende med hænderne i skødet, vil andre nok tage afgørelserne for os, og historisk set har dette ikke givet mange tilfredse, men derimod mange utilfredse, roedyrkere.

Demokrati

Hvis der opnås en aftale mellem roedyrkerne, som bor både langt og kort fra fabrikkerne, og Danisco, er det min bedste overbevisning, at den kan accepteres hele vejen rundt. Dette vil være demokrati – det er derimod ikke demokrati, hvis et lille flertal, som har en økonomisk fordel, overstemmer et stort mindretal. Dette giver kun utilfredshed og smør på brødet til advokater m.m.
Jeg vil slutte indlægget med at håbe, at vi får en konstruktiv debat på generalforsamlingerne og derefter en løsning på transportproblemet, som alle kan være tilfredse med.

Redaktionen har modtaget dette indlæg fra:
Peter Ege Olsen, Christianssæde

Nej til differentieret transporttilskud

- vi skal ikke fastholde en 100 år gammel struktur

Vi skal tænke os om, inden vi ændrer på det nuværende system. Betingelserne for roedyrkning strammes til i fremtiden, så den samlede check fra Danisco vil ikke blive ved med at være lige stor. Transporttilskuddet har vi altid betragtet som en del af sukkerprisen; det samme synspunkt havde Gørlevavlerne, indtil fabrikken i Gørlev blev lukket.
Strukturen i landbruget forandrer sig hele tiden. Derfor vil det være at skyde sig selv i foden at lave en ordning med transporttilskud, som ud i fremtiden vil dræne udbyttet fra sukkerroerne - omkostningerne til transport vil givetvis stige konstant. Derfor vil det på lang sigt være bedst, at roerne kommer tættere på fabrikkerne. Vi i landbruget er vant til, at strukturen ændrer sig hele tiden - også en gang imellem for hurtigt. Derfor må vi sukkerroedyrkere ikke stikke hovedet i busken og forsøge at fastholde en struktur, der er 100 år gammel, ved at lave en eller anden differentieret transportgodtgørelse, som alligevel ikke vil holde mange år. Nej - lad de avlere der har langt til fabrikkerne få chancen for at sælge sukkerkvoten nu, mens de stadig kan få en fornuftig pris.

Redaktionen har modtaget dette indlæg fra:
Christian Nymann, Mindebo, Mosegårdsvej 10, 4900 Nakskov

Ønsker ikke differentiering af transporttilskuddet

Mange sukkerroedyrkere er i denne tid optaget af spørgsmålet om, hvordan transporttilskuddet i fremtiden skal fordeles. Med mine øjne ser det først og fremmest ud til, at det er de sjællandske dyrkere, der debatterer spørgsmålet, og det skyldes naturligvis at det primært er dyrkere med lang transportafstand, der ønsker forandringer på området. Vore sjællandske kollegaer er så fokuseret på emnet, at man bl.a. holder møder om det, og man har sågar rejst sagen formelt i Konkurrencestyrelsen. Uanset at man er uenig i de sjællandske dyrkeres holdninger, så må man erkende, at de er gode til at sætte en debat i gang og til at give deres mening klart til kende.
Som sukkerroeavlere på Lolland er vi naturligvis også meget optaget af denne debat, selvom vi måske endnu ikke har været så synlige. Når debatten nu er sat i gang, skal ingen dog være i tvivl om vores klare holdning på dette område: Vi tager afstand fra tankerne om at differentiere transporttilskuddet. Transporttilskuddet har eksisteret under sin nuværende form i over 30 år, også selvom der i denne periode er blevet lukket adskillige sukkerfabrikker i Danmark. Transporttilskuddet er for os en vigtig del af afregningsprisen på sukkeret, og her skal alle selvfølgelig fortsat have den samme pris. Det er rigtigt at man som sukkerroedyrker på f.eks. Vestsjælland, har nogle relativt høje transportomkostninger på roerne, fordi der er langt til de tilbageværende sukkerfabrikker.
Disse realiteter kender vi dog også her på Lolland, hvor vi på en hel række områder har forøgede transportomkostninger ved at drive landbrug, alene fordi vi bor hvor vi gør. Vi har f.eks. langt til udskibningshavnen i Kalundborg, halmvarmeværket ved Avedøre og til Jylland, hvor kornprisen normalt er væsentlig højere end i vores region. Disse realiteter må vi simpelthen bare leve med, og det har vi så vænnet os til. Sådan ligger landet, kan man vel sige.
Jeg håber, at andre dyrkere, der deler denne opfattelse, vil bakke op og melde deres holdninger ud på Danske Sukkerroedyrkeres kommende generalforsamlinger, fordi det netop er Danske Sukkerroedyrkere, der sammen med Danisco, har kompetencen til at administrere forholdene vedr. transporttilskuddet.
Faktisk vil jeg opfordre alle lollandske dyrkere, der tager økonomien i deres sukkerroedyrkning alvorligt, at møde op til deres lokale generalforsamling. Udover at være et rigtig spændende fagligt arrangement, så er det vigtigt at omverdenen kender vores holdning til denne sag. En forenings øverste myndighed er jo netop generalforsamlingen, og specielt i disse år, hvor vi står foran en omfattende landbrugsreform, er det vigtigt at man selv møder op og giver sin mening til kende!

Sukkerroer står til afkoblet støtte fra 2005

Af Klaus Sørensen

EU vedtog i juni 2003 en reform af EU's landbrugspolitik. Reformen dækker stort set alle sektorer; men bl.a. sukker er ikke inkluderet, idet markedsordningen for sukker først udløber 30. juni 2006.

Ingen afklaring på markedsordning før 2005

Ingen forventer en afklaring på den nye markedsordning før tidligst 2005. Da sukker senest var på dagsordenen på Ministerrådsmødet, udtalte flere af landenes ministre, at intet haster. Desuden indtræder de nye medlemslande i EU fra 1. maj 2004, der er valg til Europaparlamentet til sommer, og Kommissionen udskiftes til efteråret, hvor de nye kommissærer tiltræder til november 2004. Herunder forlyder det med stor sikkerhed, at der den nuværende landbrugskommissær Franz Fischler ikke forventer at fremlægge noget forslag, inden han går af.

Afkoblet støtte fra 2005

På trods heraf kan sukkerroerne meget vel blive omfattet af ændringer inden den nye markedsordning for sukker træder i kraft fra 2006, idet Danmark under den nye landbrugsreform har valgt den regionale model, som forventes at træde i kraft fra 2005. Denne model indebærer, at der skal tildeles afkoblet støtte til alle landbrugsarealer i Danmark, herunder også til sukkerroer. Herved opstår spørgsmålet om sukkerroearealerne, hvilket er blevet yderligere aktuelt i forbindelse med aftalen om forpagtning af sukkerroekontrakter.

På nuværende tidspunkt er situationen klar, idet alle arealer skal tildeles afkoblet støtte, herunder også sukkerroer. Den nuværende forordningstekst åbner ikke mulighed for at ændre på dette.

Det første og mest sandsynlige scenarium er, at der ikke ændres grundlæggende på dette. Herved vil der ikke være problemer i forhold til forpagtningsaftaler, idet alle arealer modtager afkoblet støtte – herved er det uden betydning, hvor stort arealet er med sukkerroer i 2005.

For at der ikke skal opstå overlap mellem den nuværende markedsordning og tildeling af afkoblet støtte, arbejdes der dog ihærdigt for, at arealer med sukker i 2005 ganske vist oppebærer en rettighed til afkoblet støtte; men at man ikke kan indløse denne rettighed, før sukkerroerne er indpasset i en ny markedsordning (fra 2006), eller man overgår til at dyrke en anden afgrøde på arealet, som man havde sukkerroer på i 2005.

Det andet scenarium er, at der ændres så radikalt i teksten, at arealer med sukkerroer helt undtages for afkoblet støtte. Herved vil man ikke opnå en rettighed til afkoblet støtte fra arealer med sukkerroer, hvilket vil give et problem ved forpagtning af kontrakter. For at undgå denne situation, vil det være nødvendigt med en klausul i forpagtningskontrakten, således at støtterettigheder modsvarende arealet af den forpagtede kontraktmængde "returneres" til forpagter fra bortforpagter ved udløb af forpagtningsaftalen.

Vent med forpagtningsaftaler for 2005!

Hvis det er muligt, bør man derfor vente med at indgå forpagtningsaftaler for 2005, idet det klart må forventes, at der inden udgangen af 2004 er klarhed over vilkårene for 2005. Hvis man alligevel ønsker at lave en forpagtningsaftale for 2005 allerede på nuværende tidspunkt, bør man indføje et forbehold i sin aftale, som tager højde for eventuelle ændringer på dette område.

Dyrkeren skriver

Af Gdr. Carsten Stoltze Lundemose, Præstø

Pløjefri dyrkning en succes – også i roerne!

Indledningsvis vil jeg her i mit første indlæg til Sukkerroe-Nyt informere lidt om min bedrift.

Det er en ren planteavls bedrift, hvor jeg ejer 200 ha og har en del i forpagtning og et par helårs pasningsaftaler, så i 2003 har jeg i alt haft et daglig ansvar for ca. 600 ha. Jeg driver mit landbrug i samme arbejde med min brodder, som har 135 ha. Han har også sin egen vognmands forretning, og han varetager alle transportopgaver her på gården.

Jeg har én mand ansat på fuld tid, Niels.

Af andre aktiviteter kan jeg nævne, at vi kører med en hegnsklipper som maskinstation og importerer nogle landbrugsmaskiner fra forskellige lande; men det kan man læse mere om på min hjemmeside www.lundemose.dk.

Afgrøder og mark plan for 2004

36,0 ha	sukkerroer – Juliana, Cinderella og Phillippa
205,0 ha	brødhvede – Grommit og Complet
87,0 ha	maltbyg – Prestige
34,0 ha	konsumærter – Attika
21,0 ha	vinterraps – Verona
3,5 ha	nonfood raps
14,0 ha	brak
200,0 ha	i pasnings ordning med roer, byg og hvede

Enorm arbejdslettelse med pløjefri dyrkning

I midten af 1990'en drev jeg mit landbrug meget traditionelt, med pløjning og såning med et combi-såsæt; men det er meget tidskrævende. På en rejse til USA i 1999 mødte jeg en del landmænd, der har praktiseret pløjefri dyrkning og direkte såning i mange år. Jeg blev så inspireret af deres måde at dyrke jorden på, at jeg købte en 6 meter bred John Deere såmaskine, til direkte såning og fik den sendt hjem.

Det gik hurtig op for mig, at udover en god såmaskine er det vigtigt at have en harve, der kan lave en god opblanding af halm og stub og samtidig efterlade marken meget jævn.

På samme rejse havde jeg set en John Deere 726 Mulch Finisher. Det er en kombineret tallerken og stub harve med et efterredskab. Sådan en købte jeg til sommeren år 2000.

Siden har jeg praktiseret pløjefri dyrkning, og for mit vedkommende med succes.

Den største fordel ved pløjefri dyrkning er den enorme arbejdslettelse. Mit tidsforbrug i marken er reduceret markant; ja faktisk så meget at jeg ønsker at udvide mit jordtilliggende det kommende år.

Samtidig må jeg give konsulenterne ret i, at der er meget der skal læres når man går fra pløjning til pløjefri. En vigtig ting er et godt og sundt sædskifte; en anden ting er valg af maskiner. Jeg har en John Deere 726 mulch finisher harve og en John Deere 750A såmaskine. Det valg af maskiner er jeg meget glad for.

2003 – første år med roer i pløjefri dyrkning

2003 har været meget spændende, da det er første år, jeg dyrkede roer i større stil med pløjefri dyrkning. I 2003 havde jeg 3 roemarker; den ene var pløjet, og de to andre var ikke pløjet.

Læsning af roer på Lundemose

Her følger resultaterne:

Mark 1: Pløjet
Udbytte: 10,40 tons sukker/ ha.

Mark 2: Pløjefri
Udbytte: 10,93 tons sukker/ ha.

Mark 3: Pløjefri
Udbytte: 13,12 tons sukker/ ha.

I 2004 vil alle roerne blive dyrket pløjefri.
Et resultat mere; jeg har i 5 år praktiseret båndsprøjtning med Claxton båndsprøjte. I 2003 med et behandlingsindeks på 1,52 i roerne; men det vil jeg komme mere ind på i næste nummer.

Vigtigt at stå sammen

2003 har været et meget spænde år for mig; jeg blev valgt ind i sukkerroedyrkerforeningen for Nykøbing, hvilket har været meget lærerigt. Desværre har jeg oplevet lidt splid imellem sjællandske og lollandske roedyrker, som jeg håber vil blive afklaret, da jeg tror det er vigtig at stå stærkt sammen i fremtiden.

Reducerer areal med 10 % til 2004

2003 har været et år med nogle fantastiske udbytter i roeren, hvilket gør, at vi til 2004 igen må reducere vores areal for ikke at få for stor en C-sukker produktion. Jeg vil reducere mit areal med ca. 10 %, og det kommende beregnings grundlag vil være 10,86 tons sukker pr. ha.

Bortfald af portostøtte

Af Klaus Sørensen

Sukkerroe-Nyt rammes som en lang række øvrige foreningsblade mm. hårdt af finansloven for 2004, som indebærer bortfald af portostøtten fra 1. marts. I 2004 medfører det en ekstra omkostning for bladet på ca. 60.000 kr. Alternativ udbringning og andre løsninger er undersøgt; men konklusionen er, at Sukkerroe-Nyt i lighed med mange andre blade må bide i det sure æble og betale den ekstra regning. Bladet har de seneste år hvilet økonomisk i sig selv; men med bortfaldet af portostøtten, er dette mål nu blevet noget sværere at opfylde.

EDENHALL

Det komplette program af roemaskiner !

EDENHALL AB
SE-260 30 VALLÅKRA, SVERIGE

Forhandler:
KARL MERTZ A/S
Sakskøbing Tlf. 5470 4822
Horreby Tlf.5444 7035

For visning:
Ring 4033 8405
eller 2128 3788

TEL: +46 42 324050
FAX: +46 42 324069
E-mail: info@edenhall.se
www.edenhall.se

CIBE's Roemodtagelsesudvalg i København

Af Klaus Sørensen

Danske Sukkerroedyrkere var i dagene den 6. – 7. november 2003 vært for et møde i CIBE's Roemodtagelsesudvalg. CIBE er den europæiske organisation for sukkerroedyrkere, hvorunder Roemodtagelsesudvalget er et af de faste udvalg, der mødes én gang om året i et af medlemslandene. Som det fremgår af navnet, debatterer udvalget emner, som har relation til roemodtagelsen.
Selve mødet fandt sted i København torsdag den 6. november, hvor deltagerne tilsvarende var indkvarteret. Om fredagen den 7. november var der ekskursion til Nykøbing Sukkerfabrik med efterfølgende besøg på Vennerslund Gods på Nordfalster. Under besøget på Vennerslund Gods demonstrerede Eskilstrup Maskinstation direkte levering af roer fra marken, hvor der blev taget op med deres 6-rækkede Ropa. Mødet var velbesøgt og satte med 93 deltagere rekord for udvalget. Stort set samtlige af CIBE's 21 medlemslande var repræsenteret på mødet.

Centralt roelaboratorium og reduceret prøvefrekvens

Traditionen tro indledte Danske Sukkerroedyrkere med en præsentation af roedyrkningen i Danmark, hvilket blev fulgt op af en fyldig præsentation om transport af roer i Danmark, herunder også om de diskussioner der har været om fordeling af transporttilskuddet.
Et af dagsordenens øvrige emner var samling af roeprøver til analyse på centrale laboratorier samt erfaringer med reduceret prøvefrekvens. Begge emner er yderst relevante for Danmark, idet laboratoriet på Nykøbing Sukkerfabrik lukkes fra kampagnen 2004, hvor alle roeprøver skal transporteres til Nakskov til analyse. Desuden har der, som det er alle roedyrkere bekendt, været praktiseret reduceret prøvefrekvens i Danmark siden kampagnen 2002.
Sverige oplyste, at man lige siden 1968 har transporteret alle roeprøver til ét centralt laboratorium, som i dag arbejder 7 dage om ugen. Svenske Sukkerroedyrkere har ansat to personer i samlet ét fuldtidsjob til at kontrollere prøveudtagning og analyser, og deres arbejde lettes også ved, at alt analysearbejdet sker på ét laboratorium. I gens. går der 20 timer og maksimalt 36 timer fra prøveudtagning til analyse på laboratoriet . Svenske undersøgelser har vist, at prøver kun påvirkes marginalt af at vente i op til 3 dage før analyse.
Sverige oplyste endvidere, at man har praktiseret reduceret prøvefrekvens siden 1995. Prøvefrekvensen er som i Danmark baseret på, hvor stor en del af læssene der skal tages prøver fra, dvs. antallet af prøver afhænger også af, om man transporterer roerne med traktor og vogn med 10 tons pr. læs eller lastbil med 35 tons pr. læs. Svenske Sukkerroedyrkere anbefaler, at man som tommelfingerregel får taget ca. én prøve pr. ha; antallet reguleres ned eller op afhængig af, om ens jorde er homogene eller uensartede. Dyrkerne betaler 250 SEK pr. prøve; men de modtager til gengæld ca. 620 SEK pr. ha i kompensation. For en typisk dyrker, der får taget én prøve pr. ha, er der således en gevinst på 370 SEK pr. ha (300 DKK). De svenske dyrkere er generelt tilfredse med systemet.
Til sammenligning får vi i *Danmark* udbetalt 100 DKK pr. sparet prøve, hvor

På mødets anden dag var der ekskursion til bl.a. Vennerslund Gods, hvor Eskilstrup Maskinstation demonstrerede direkte levering af roer fra optageren.

På mødet i CIBE's Roemodtagelsesudvalg i København behandlede man bl.a. emnerne centralt roelaboratorium og reduceret prøvefrekvens.

der i gens. med den nuværende prøvefrekvens på 40 % spares ca. 1½ prøve pr. ha, hvilket giver en gevinst for dyrkerne på 150 DKK pr. ha.
I *Storbritannien* introducerede man reduceret prøvefrekvens i 2000, hvor der i det første år blev taget prøver fra 80 % af læssene. Frekvensen er efterfølgende reduceret til 60 %. I Storbritannien fastsættes prøvefrekvensen ud fra kontraktstørrelse, således at der tages prøver af samtlige læs fra kontrakter med mindre end 1.000 tons roer (kontrakter tegnes i roer) og i den modsatte ende af skalaen prøver af 20 % af læssene ved kontrakter over 3.500 tons roer. Det blev endvidere oplyst, at 68 % af dyrkerne har kontrakter under 1.000 tons; mens blot 3 % har kontrakter over 3.500 tons.

Tak til sponsorer og værter

Danske Sukkerroedyrkere vil gerne takke dels Danisco Sugar for en velvillig sponsering af middagen for deltagerne torsdag aften dels Danisco Seed for sponsering af frokosten fredag. Herved kunne Danske Sukkerroedyrkeres udgifter holdes på et minimum, idet CIBE står for alle udgifter relateret til selve mødet. Danske Sukkerroedyrkere vil endvidere gerne takke Nykøbing Sukkerfabrik, Eskilstrup Maskinstation samt Vennerslund Gods for den store gæstfrihed og fremvisning af faciliteter og maskiner.

Overbestyrelsen på besøg hos Vanderhave

Af Klaus Sørensen

I efteråret var Overbestyrelsen inviteret til at besøge frøfirmaet Vanderhave i Holland. Vanderhave er en del af virksomheden Advanta, som forsker og forædler frø til mange grene indenfor landbruget. Virksomhedens totale omsætning er 3 mia. kr fordelt over det meste af verden, hvoraf hovedområderne er majs med 42 %, sukkerroer 18 %, oliefrø 9 % og græs 9%. Den langt største del af roefrøene går til det europæiske marked.
Besøget gav et glimrende indblik i, hvordan en topmoderne frøvirksomhed som Advanta arbejder, og hvilke områder der specielt fokuseres på i udviklingen af de kommende generationer af roefrø. Det fremgik heraf, at udvikling af resistens mod Rizomania og nematoder, om muligt i kombination med resistens på andre områder, har høj prioritet. Men der arbejdes naturligvis også med forædling på andre områder, herunder udvikling af en glat roer med høj renhed. Til dette formål har Vanderhave udviklet et unikt computerbaseret visuelt måleudstyr, som automatisk kan identificere form og rodfuge på roen.
Under besøget blev der også lejlighed til at besøge en af andelsvirksomheden Cosun's sukkerfabrikker. Her blev der bl.a. informeret om håndtering af fabrikkens roeprøver, som transporteres til analyse i et laboratorium andet steds i landet. Dette bliver også aktuelt i Danmark fra næste kampagne, hvor laboratoriet i Nykøbing lukkes, og alle roeprøver skal transporteres til analyse i Nakskov. Endvidere blev der informeret om Cosun's system for salg kontrakter mellem dyrkere, hvor der for to år siden blev åbnet for fri handel mellem dyrkere; men med den betingelse, at det skal foregå indenfor samme fabriksområde. Det blev i øvrigt oplyst, at der indenfor Cosun, som har 62,5 % af Hollands sukkerkvote, kun benyttes Rizomaniatolerante roesorter i dag!

Overbestyrelsen på besøg hos Vanderhave i Holland.

Landsskatte-kendelse prøves ved domstolene

Af Klaus Sørensen

Landsskatteretten afsagde den 29. august 2003 en kendelse, hvor de fastholder, at sukkerroedyrkere vest for Storebælt, der købte kontrakter via Rationaliseringsordningen fra 1997-99, ikke kan fratrække købet i den skattepligtige indkomst.

Landbrugsrådgivningen NordVestfyn, som førte sagen ved Landsskatteretten, besluttede i november 2003 at afprøve sagen ved domstolene. Der foreligger endnu ingen afgørelse.

Udenlandske tidsskrifter

Læst af
Sven Oien,
Tvedeløsegaard,
Sorø

Økologisk sukkerroedyrkning i praksis

I *Die Zuckerrübenzeitung* læser jeg om ovenstående emne, hvor det store selskab Südzucker igen har taget produktion af økologisk sukker op i en separat behandling. For kampagnen 2002 leverer 39 dyrkere i en omkreds af 300 km økologisk dyrkede roer til fabrikken i Warburg dyrket efter de gældende regler.
Som et eksempel på erfaringerne fra den praktiske dyrkning nævnes forholdene i et landbrug, som blev delt op i to skarpt adskilte enheder, hvor den økologisk dyrkede del omfattede 38,5 ha. Man påbegyndte dyrkningen efter reglerne i 1988. På grund af den store arbejdsbelastning blev den største del af roearealet (17 ha) overført til almindelig dyrkning, medens det økologisk dyrkede areal kun omfattede 2 ha. Det var typisk for de pågældende dyrkere, at de var meget forsigtige ved valg af arealstørrelse.

Sortsvalg og gødskning

Indtil markedsføring af økologisk anvendelige sorter anvendte man gængse sorter, men uden behandling med fungicid og insekticid. Det var tilladt indtil fremkomsten af sorter til formålet. Da fabrikken indleder kampagnen med oparbejdning af øko-roerne i særskilt arbejdsgang, betyder det tidlig levering, hvorfor der vælges sorter med høj sukkerprocent og tidlig modning.
I almindelighed undgår man mellemafgrøder på grund af den varierende og ukontrollable kvælstofafgivelse og uheldig påvirkning af saftkvaliteten. Derimod bliver der tildelt 8-10 m3 svinegylle om foråret.

Såning

Den udføres som regel i tilslutning til såning i den almindelige dyrkning. Tidlig såning er særdeles kritisk på grund af den manglende insekticid-behandling og dermed risiko for et betydeligt plantebortfald – i særdeleshed ved kølige vejrforhold. Der sås med en 6 rk. pneumatisk såmaskine med en frøafstand på 14 cm og 50 cm rækkeafstand. Ved den mindre frøafstand kan man bedre korrigere for fremspiringstab. Man tilstræber hurtigst mulig plantedækning for at bekæmpe ukrudt.

Ukrudtsbekæmpelsen

Det største problem ved den økologiske dyrkning er bekæmpelse af ukrudt. Her bliver man fuldtud klar over, hvor store lettelser man opnår ved brug af herbicider, og hvor stærkt man kommer til at savne dem, men det er en kendsgerning, at en tilfredsstillende kontrol af ukrudtet er afgørende for udbyttet. Jorden bliver pløjet om efteråret. Om foråret harves der to gange med et interval på 14 dage for at bringe mest muligt ukrudt i spiring.

Den store balancekunst

Kort før roernes fremspiring bliver fremspiret ukrudt behandlet med gasflambering. Her er der i allerhøjeste grad brug for en veludviklet fingerspidsfornemmelse. Behandlingen skal gennemføres så sent som muligt for at bekæmpe mest muligt ukrudt. På den anden side kan man under gunstige vejrforhold og hurtig fremspiring af roekimplanterne (og man skal helst se lige så godt som en tårnfalk) risikere at forpasse det rigtige behandlingstidspunkt. Mange af planterne er

Postbesørget blad
(0900 KHC)
Bladnr. 11031

DANISCO
First you add knowledge...

Sortsvalg 2004

Sikker kontraktopfyldelse med MARIBO-sorterne fra Danisco Seed

HØJESTE UDBYTTE

HEKLA

- *Højeste sukkerudbytte*
- *Lavt jordvedhæng*

DEN STABILE

MANHATTAN

- *Sikker kontraktopfyldelse*
- *Meget lav tendens til stokløbning*

DEN RENE

MOLDAU

- *Rund, glat, lavt jordvedhæng*
- *Høj sukkerprocent*

ET SIKKERT VALG

HAITI

- *Højt økonomisk udbytte*
- *Lav tendens til stokløbning*

NY SORT I 2004

BELMONTE

- *Meget højt økonomisk udbytte*
- *Sikker fremspiring*

NY RHIZOMANIA-SORT

SUEZ

- *Meget højt udbytte*
- *Meget lav tendens til stokløbning*

Nysted Bogtrykkeri as · 21975

Danisco Seed
Højbygårdvej 31
DK-4960 Holeby
Tel +45 54 60 60 31
Fax +45 54 60 70 68
www.daniscoseed.com
daniscoseed@danisco.com

MARIBO
Frø af bedste kvalitet